

ENTREVISTA ALS ARQUITECTES JORDI CASTELLVÍ I NÚRIA GASSÓ

Els arquitectes Núria Gassó i Jordi Castellví al seu estudi.

Lluna vermella : Començarem amb una petita presentació. Em podríeu dir, com us dieu, a què us dediqueu, quants anys porteu en l'ofici...?

Jordi: Hola, em dic Jordi Castellví, sóc arquitecte tècnic i porto des del 1992 en l'ofici, uns 30 anys o així.

Núria: Bé, jo em dic Núria Gassó Aragonès. Sóc arquitecte, però just quan vaig acabar la carrera, estàvem en època de crisi total en el sector de la construcció. Per tant, vaig decidir començar a treballar amb els meus pares al viver de plantes que tenen. De mica en mica, vaig veure que tenia un cert interès a poder dissenyar jardins, ja que per relacionar aquell negoci amb la meva professió, era una cosa relativament fàcil. Llavors, arran de què vaig començar a fer disseny de jardins, vaig veure que potser no en sabia prou, i vaig decidir estudiar un postgrau de Projecte de l'Espai Públic. A partir d'allí, el sector es va començar a remuntar i vaig començar a fer bastants jardins.

En el 2013, vaig acabar la carrera i en el 2016 vaig fer el meu primer projecte com a arquitecte. A partir del 2016, encara tenia el despatx junt amb l'empresa dels meus pares i, ara fa dos anys, el febrer de 2020, vam obrir aquest despatx, o sigui un mes abans del primer confinament. Llavors, des d'aleshores, comparteixo despatx amb el Jordi, que és l'aparellador amb qui prèviament vaig exercir moltes col·laboracions, però des d'un altre despatx.

Lluna vermella : Núria, com et vas introduir en el camp de l'arquitectura, vas tindre alguna referència externa o simplement t'hi volies dedicar?

Núria: Doncs la veritat, a mi sempre m'havia agradat tot el tema d'arts plàstiques, de dibuixar, etc. Llavors va ser cap al Batxillerat que vaig escollir el Tecnològic, ja que tot el que eren números i dibuix m'atreien molt. De fet, en el treball de recerca vaig fer un disseny d'un parc, el parc d'aquí el poble. Vaig fer un disseny que no té res a veure amb l'actual. Vaig aprofitar que tenia l'expert en plantes a casa i jo vaig fer la part de disseny.

Llavors estava una mica confosa, de fet havia passat de voler ser dissenyadora de moda, ja que sempre m'havia agradat el tema del disseny, a buscar una professió més realista per poder guanyar-me la vida. Vaig optar pel disseny d'interiors, però després, encara vaig buscar una professió una mica més realista des del meu punt de vista i que tingués el mixt entre números i disseny. I va ser parlant amb una cosina meva, una mica més gran que jo i que no té res a veure amb arquitectura ni amb el disseny, que em va dir que si m'agradaven les matemàtiques i el dibuix, doncs que fes arquitectura. I així va ser.

Lluna vermella : Et va condicionar que hi hagi poques dones en el teu camp?

Núria: No em va condicionar gens, de fet, és un tema amb el qual mai he tingut cap problema. Ara bé, amb el que he tingut dificultat és amb el fet de ser principiant, no sé si a més era un valor afegit que fos dona. Però, en els casos en què jo m'he trobat, des del meu punt de vista és igual que siguis home que dona. Però segur que hi ha casos en què no. No obstant això, el que em feia tirar una mica enrere era el fet de no tenir suficient experiència, com he dit abans. El que si recordo són moments de quan vaig començar, on no sabia que dir o fer i em sentia insegura de mi mateixa.

**Lluna vermella : Has tingut algun incident/anècdota pel fet de ser una dona arquitecte?
Alguna vegada t'has sentit exclosa o menyspreada a la teva feina o classe?**

Núria: No, és que ja et dic, jo crec que no. Ara bé, a mi el que em fa més ràbia, sigui pel fet de ser arquitecta o pel tema del paisatgisme, és que utilitzin noms com "*nena*" per cridar-te l'atenció. A mi això em fa molta ràbia, però tampoc ho tinc massa en compte, o sigui passo d'aquest tipus de gent. Però si, d'això sí que m'he trobat, de quan un jardiner o un... jo què sé, fins i tot un enginyer, un dia em diu; "*per què tu xata*", i jo, com que "*xata*"? Però, vaja, això ja és d'homes maleducats.

Lluna vermella : Com a dona arquitecte, com ha estat el teu camí per arribar fins on ets ara? T'has trobat amb dificultats? Quines?

Núria: Com a dona no. De fet, he tingut la sort, entre cometes, de començar en crisi. Llavors pitjor no pot ser. Ara, d'ençà que vaig començar, més aviat he anat pujant que baixant. Però, no ho sé... no, el que m'ha sigut una mica més difícil, és que jo mai he treballat en un despatx d'arquitectes, llavors m'he hagut de fer una mica autodidàctica. Intentar que tot surti bé, sense saber la forma de treballar que tenen en un despatx normal i corrent. Però per ser dona, crec que no, és a dir, no tinc aquesta impressió.

Lluna vermella : Creus que hi ha poc interès per part de la dona per dedicar-se a l'àmbit tecnològic? Quins factors creus que limiten la participació de la dona en aquest camp?

Núria: A veure, no sé què dir-te. Jo crec que més que per ser dona és més per les zones. És a dir, no sé com explicar-ho ara, jo no tinc amigues ni conegudes de la meva generació o molt poques que hagin escollit carreres tècniques. Per què és més fàcil? Per què no hi tenen cap mena d'interès? O per què, com em va dir la meva àvia, aquesta és una carrera d'homes? No sé, no sé per quin motiu no hi van tant les dones.

Lluna vermella : Com augmentaries l'interès de les noies per aquesta disciplina?

Núria: És que, mai he entès per què les dones hi tenen poc interès. Possiblement, en la nostra genètica o digues-li com vulguis, però no ho entenc. Potser tenim més facilitat per fer una cosa que per fer-ne un altre, però és el que dic, no en tinc ni idea. No sé si és per la mentalitat que hi ha a casa, com que això és una *carrera d'homes*. No sé. No sabia com

trobar un pont que fes que més noies estudiessin aquestes carreres, per què això depèn del que li agrada a cadascuna. I a classe, hi ha moltes noies que treuen moltes millors notes en matemàtiques o en física que els nois. No sé si és una herència que tenim de la societat, no ho he entès. A la meua carrera no érem 50% de dones i 50% d'homes o potser quasi que sí. Jo anava a una universitat on hi havia enginyeria just a l'edifici del costat. Enginyeria eren tots nois, arquitectura era bastant homogeni. Avui en dia, en una enginyeria sí que trobaràs més nois, però en arquitectura està molt igualat.

Lluna vermella : En un futur m'agradaria dedicar-me a l'enginyeria, quins consells donaries a totes aquelles noies, que com jo, es vulguin dedicar a l'àmbit tecnològic?

Núria: Primer que tot, saber perquè t'hi vols dedicar, és a dir, quin és el teu interès? Quina motivació tens per escollir aquest camí?

Lluna vermella : Bàsicament, és el que deies tu. És una disciplina que combina les ciències i el dibuix. Actualment, no estic del tot segura, estic entre arquitectura o una enginyeria, però en els últims dies m'he estat decantant més per l'enginyeria, ja que l'oferta de treball en l'àmbit de l'arquitectura és molt baix.

Núria: Jo crec que això de la feina no ho has de tenir molt en compte, has d'escollir el que et faci més feliç per què si no serà una creu que tindràs sempre. En una carrera d'enginyeria seràs més exclusiva perquè hi haurà menys noies, però per mi no és un problema, però, per una altra banda, no sé. No sé què dir-te per motivar-te a què facis aquesta, l'única cosa que et puc dir és que t'agradi.

Lluna vermella : Quins criteris fan que un edifici sigui o no sostenible i eficient?

Jordi: Bàsicament, criteris d'aïllament tèrmic i de producció d'energia.

Lluna vermella : Des del vostre punt de vista, creieu que l'eficiència energètica té un paper important en l'àmbit de la construcció? Creieu que s'està respectant?

Jordi: Crec que és molt rellevant i en els projectes nous, òbviament que es respecta. El que costa més és el tema de convertir els edificis que ja existeixen en eficients.

Núria: Bé, més que res, per què hi ha una normativa que el projecte ha de complir. És a dir, quan s'entrega un projecte ha de passar una revisió del Col·legi d'Arquitectes o d'Aparelladors, conforme té totes les parts que ha de tenir un projecte i conforme es justifiquen totes les normatives. Ja siguin de nivell energètic, aïllaments tèrmics... Hi ha uns mínims on hem d'arribar, tu pots fer més, però almenys has de tindre aquests mínims, com per exemple; la producció d'aigua calenta ha de ser produïda per una energia renovable, com pot ser una placa solar o un sistema d'aerotèrmia. Aquesta és una de les moltes coses que ens fan complir.

Lluna vermella : Quan vau estudiar la carrera, era un aspecte rellevant en la vostra formació?

Jordi: En el meu cas, no. Per què fa molts anys que vaig acabar la carrera, exactament al 92, com ja he dit i això no estava tan posat.

Núria: En el meu cas, eren molt impressionants els arquitectes que feien servir materials reciclats o fusta i aquests temes. Tu, quan surts de la carrera la meitat de les coses no les saps, les que realment són importants. I, com per exemple això de l'aigua calenta que et comentava o que hi ha uns límits de transmissibilitats tèrmiques i coses d'aquestes, això no es treballa tant per l'important que és. O sigui, si ho poses en una balança, és molt rellevant, però es treballa més el disseny i altres temes que al final no et serveixen, de vegades.

Lluna vermella : En aquest cas, em podries dir quin paper hi juga la rehabilitació energètica?

Jordi: Home, la rehabilitació energètica, sobretot a través d'aquests fons Europeus com ara el Next Generation, és molt important. Però, el que passa és que les inversions també són molt grans i llavors és difícil que una comunitat de propietaris es dediqui a rehabilitar energèticament un edifici coneixent el cost que això implica.

Lluna vermella : Rehabilitar un edifici suposa un elevat cost econòmic, per què creus que la societat hauria d'invertir en mesures de rehabilitació?

Jordi: Bé, bàsicament per l'estalvi energètic i pel tema del canvi climàtic. És insostenible seguir amb aquests tipus d'edificis.

Núria: De fet, el que és estrany, és que encara es construeixi tant i no es rehabiliti més.

Jordi: I passa això, es construeix i no es rehabilita perquè la rehabilitació és més cara respecte a la construcció.

Lluna vermella : **Durant el temps que porteu exercint com a arquitectes, heu tingut l'oportunitat de dirigir algun projecte de rehabilitació energètic?**

Jordi: Parcial, però rehabilitació energètica integral d'un edifici, no. Hem canviat fusteries, hem millorat tèrmicament edificis... però no pas rehabilitació integral. Bàsicament per això, perquè són costoses.

Núria: Sí, perquè normalment quan t'encarreguen un projecte de reforma, per exemple, només ha de complir aquests barems el que canvis. Llavors, si tu fas una reforma o una ampliació, l'ampliació ha de complir. La resta de la casa no. Llavors de vegades és una mica inútil fer complir, en barems molt alts, la part que amplies i què allò altre es quedi igual. És a dir, si tu poses calefacció aquí, però la resta de la casa no en té, no té gaire sentit.

Lluna vermella : **En aquest cas, em podríeu dir quins passos se solen seguir i que es té en compte?**

Jordi: El primer que s'hauria de tenir en compte, és l'aïllament tèrmic. Tant a través de les finestres com de les parets. Si l'aïllament tèrmic s'aconsegueix, hi hauria altres temes com és la producció d'energia a través de plaques fotovoltaïques. Però clar, és més bàsic l'aïllament tèrmic que no pas la producció d'energia.

Núria: Perquè si tu produeixes molt eficientment, però se'n va per tota reu, ja que les finestres no tanquen bé, no guanyes gran cosa.

Lluna vermella : **En els últims anys hem avançat molt tecnològicament, de quina manera estan afavorint aquestes noves tecnologies al món de la construcció i renovació eficient?**

Jordi: Sí que és veritat que els nous sistemes de construcció, d'aïllament tèrmic exterior, de finestres i de producció d'energia, no són només nous, sinó que s'han tornat assequibles o

més assequibles i estan contribuint al fet que es rehabiliti energèticament més. Simplement això.

Núria: Sí, però el fet de rehabilitar el que fa moltes vegades és tenir una finestra, si ho posem a valorar en cotxes, Mercedes i una façana, un Seat. Llavors, el que aïlles en un quadrat de la façana, ho perds per tot l'altre.

Jordi: Però en aquest cas, per exemple, en un barem d'una casa la major part de les pèrdues energètiques es produeixen a través de les finestres i no de les parets. Però bé, en teoria s'hauria de rehabilitar tot, no?

Lluna vermella : Creus que som un país amb consciència d'estalvi energètic? Que faríeu vosaltres per fomentar la necessitat de rehabilitar de forma eficient?

Jordi: És difícil.

Núria: Que la gent tingui més diners.

Jordi: És difícil i tot passa per un tema de subvencions. No ens en sortirem.

Núria: Bé, som una mica el país de *"Ya me lo hago yo"*. No obstat això, la gent comença a estar una mica conscienciada perquè veu que s'està acabant el món, però...

Jordi: Però, per exemple, fa uns anys jo era en un altre projecte fora d'aquí. Aquest consistia en una instal·lació d'un ascensor en un edifici i una rehabilitació parcial, finestres i tal, i com que estava subvencionat d'aquests fons Europeus, la gent hi entra. Si no fos així, no hi hauria manera.

Núria: No fa tant de fred per aïllar, també.

Jordi: No, clar.

Núria: En països de més al nord d'Europa, si o si han d'aïllar bé. Que si no es gelen.

Jordi: Però això ja ho feien des de fa molts anys.

Núria: Sí, ja és una alta manera de construir.

Lluna vermella : S'ha definit la rehabilitació energètica com la millor eina per lluitar contra el canvi climàtic. Esteu d'acord amb aquesta afirmació?

Jordi: Des del món de la construcció, sí.

Núria: Sí, anava a dir que en aquest sector sí, però hi ha moltes altres coses que es podrien fer.

Jordi: En el nostre sector sí i també el tema de la petjada CO₂ a l'hora de produir els materials.

Núria: Clar, l'inicial és com produir els materials, tant per rehabilitar com per construir de nou. Si tens molta despesa energètica, si produeixes molt de CO₂...

Jordi: I això ha anat una mica passant tecnològicament en aquest sector, on per aïllar, per exemple, es feia servir un derivat del petroli que són les espumes de poliuretà. I aquestes coses han anat derivant cap a productes més naturals com podrien ser les llanes de roca i els suros naturals, què tenen menys petjada de CO₂ i que no són derivats de petroli.

Núria: Ara, per exemple, s'està posant de moda la construcció en fusta, és a dir, com es feia servir abans però amb altres sistemes constructius, com ara les bigues de fusta.

Jordi: Bé, perquè és un sistema que, com ha dit la Núria, sí que arrenques un arbre per fer fusta però en plantes un altre. Per tant, no tens petjada de CO₂.

Lluna vermella : Sabeu si al Municipi s'ha dut a terme algunes reformes per reduir el consum energètic? Quines?

Núria: Sé que l'Ajuntament està posant molta voluntat a què tothom intenti reciclar i ser més sostenible en el tema d'aparells elèctrics. També volien construir un edifici, que sigui com a tecnològic on, fins i tot, farien cursos per reparar els teus aparells tecnològics i electrodomèstics de casa.

Jordi: Bé, en el tema arquitectònic si la gent ha de canviar alguna cosa de la seva casa, li toca pagar a ella.

Núria: Sé que amb el tema de plaques solars, hi ha descomptes en l'IBI i en les fiances o en les taxes a pagar a l'hora de demanar permís.

Jordi: Bé, això que diu la Núria passa a quasi tots els Ajuntaments. Jo soc de Montbrió i també hi ha descomptes en els impostos si poses plaques fotovoltaïques.

Lluna vermella : Una de les parts del meu treball és proposar millores d'eficiència energètica per l'escola d'aquí el poble. Què opineu?

Jordi: Pel que jo conec, sí que es poden fer coses. Bastants coses. Molt tema de tancaments i molt tema de parets. Però hi ha una cosa bàsica, la producció d'energia elèctrica a través de plaques fotovoltaïques.

Núria: Clar, i també hauries de mirar quin sistema de calefacció tenen.

Jordi: Penso que és gas o gasoil.

Núria: Perquè imaginat que posessin tota la teulada amb plaques, ja tindrien una manera de calefactar que no seria tan contaminant.

Jordi: Núria, no s'anava a construir un petit pavelló?

Lluna vermella : A l'escola?

Núria: Sí, alguna cosa hi havia. Fa uns mesos vaig fer algunes plantacions d'arbres i instal·lacions de jocs en el pati amb l'objectiu de millorar-lo. Llavors, el que ens van dir va ser que en la zona on anàvem a plantar els arbres i posar uns jocs hi anava un pavelló. Llavors vam haver de moure-ho i tornar-ho a recol·locar en una altra zona. En lloc d'un pavelló, crec que era com un porxo per fer-hi gimnàstica o activitats.

Jordi: I evidentment ho construïran amb criteris d'eficiència energètica, però l'escola pot millorar en moltes coses.

Lluna vermella: Quins aspectes hauria de tenir en compte a l'hora d'analitzar la situació actual de l'edifici?

Núria: Finestres, si tenen dos vidres o cambra d'aire al mig. Clar, la ruptura de pont tèrmic jo no sé com és mira.

Jordi: Es veu en el tipus de fusteria, però si no ho han canviat, segur que no és

Núria: Si són els de quan els meus tiets anaven a estudiar allà, segur que no ho tenen. Això ho sé perquè jo també hi vaig estudiar en aquesta escola.

Què més hem dit? Això, portes, finestres i el tipus de calefacció, que així com a fàcil, és això. Vull dir, com a fàcil de poder substituir o canviar. I no sé què poden fer més.

Jordi: Bàsicament, és tot això que ha dit la Núria. Però, també tema plaques fotovoltaiques té a veure amb la il·luminació del conjunt.

Núria: Clar, perquè plaques fotovoltaiques ara ells diuen que no tenen diners per fer la inversió, però és que actualment, per exemple, hi ha moltes companyes energètiques que et fan la instal·lació. Ells evidentment en treuen profit perquè els teus excedents se'ls queden o els venen i tu pagues un pèl menys del que pagaries a més a més. Almenys, no deixes aquesta petjada. Treus profit d'una energia renovable. Això seria una opció, per exemple. El que passa és que la coberta de l'escola és d'aquelles que són un munt d'aigües petites, llavors no sabia com s'haurien de col·locar les plaques.

També seria interessant que miressis si hi ha alguna façana concreta que li toca molt el sol. Llavors només protegint les finestres d'aquesta façana, sigui amb arbres o amb lames, es millora molt la condició. Per exemple, aquí al despatx al matí s'està superbé, però a la tarda ens cremem i hem d'abaixar les persianes.

Jordi: Com a sistemes estan bé, però per exemple, instal·lar lames és car. Això dels arbres no, crear petits boscos no costa tant.

Núria: Un arbre només val 200 € màxim.

Jordi: El tema del canvi climàtic i dels allargaments dels cursos cada vegada més llarg és una cosa que les escoles s'hauran de plantejar.

Núria: Bé, també dissenyar escoles amb ventilació creuada, que tingui finestra aquí i finestra allà, ja que si tens només aquesta façana l'aire no circula.

Jordi: Les escoles estan pensades per funcionar des de mig setembre fins a començaments de juny, en la que els cursos s'allarguin... La majoria d'escoles hi ha calefacció, però no aire condicionat i això al final, sobretot pel tema del canvi climàtic, o s'escurça el curs o es canvia de període o es climatitzen les escoles.

Lluna vermella : I fins aquí l'entrevista. Us agraeixo molt la vostra col·laboració. Moltes gràcies!